Yazılım ihracatında hedef, bu yıl 1 milyar dolar!..

Dünyada geçen yıl 5 trilyon dolara yakın büyüklüğe ulaşan yazılım sektöründe, ihracat sıralamasında 13. yer alan Türkiye, bu yıl 1 milyar dolar ihracat ile katılmayı hedefliyor. Ancak yaklaşık 100 firma ve 70 ülkeye yapılan ihracatta bu yıl hedefin yakalanamayacağı, birçok yazılım firmasının beklediği ihracatı yapamadığı söyleniyor.

Aslıhan Bozkurt

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde (BİT) 1990'lı yılların başından itibaren yaşanan hızlı değişim, gelişim ve dönüşüm, birçok alanda verimlilik ve rekabet gücüne önemli katkılar sağlarken üretim ve tüketim süreçlerinde en kritik faktör olarak öne çıktı. Katma değeri yüksek bilişim sektörü, tüm ekonomik iş kollarının büyümesinde önemli bir rol üstleniyor ve Türkiye'nin teknoloji konusunda önemli bir atılım yapması ve ihracatını arttırması gerektiğine dikkat çekiliyor. Ancak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2015 yılı Mayıs ayında, 2014'ün aynı ayına göre yüzde 18,8 azaldı. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) 1 Temmuz 2015'te açıkladığı verilere göre ise, ihracat Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,4 gerileyerek 11 milyar 703 milyon dolar oldu.

Son 12 aylık ihracat ise yüzde 3,6 düşüşle 150 milyar 807 milyon dolar olarak gerçekleşti.

BİT sektörünün en önemli unsurlarından biri tabi ki, yazılım. "Değişik ve çeşitli görevler yapma amaçlı tasarlanmış elektronik aygıtların birbirleriyle haberleşebilmesi ve uyumunu sağlayarak görevlerini ya da kullanılabilirliklerini geliştirmeye yarayan makine komutları" olarak tanımlanıyor yazılım. Yazılım; bankacılıktan turizme, savunmadan inşaata, eğitimden sağlık sektörüne kadar pek çok sektörün, işletme verimliliği, katma değeri yüksek ürün ve hizmetlerle küresel rekabette başarılı olabilmesini sağlayacak bir özellik taşıyor.

Ekonominin tüm kollarını etkileyen, birçok sektöre verimlilik ve katma değer sağlayan, önemli bir oranda istihdam yaratan, sayısal uçurumu kapatan, bilgi toplumu olmayı kolaylaştıran ve özellikle ulusal güvenliğin kritik unsurlarından biri olan yazılımda en önemli girdi akıl ve

yaratıcı güç. Üretiminde ithal girdi söz konusu olmazken enerji giderleri de çok az. Yüksek ihracat potansiyeli ile dikkat çeken, on binlerce işgücünü istihdam eden yazılım, birçok sektörün teknolojik gelişimi ve dışa açılımına katkı sağlıyor. Dünyadaki bazı örnekler, güçlü bir siyasi iradenin sahiplenmesiyle yazılım sektörünün ekonominin lokomotifi olmasının mümkün olduğunu gösteriyor.

Dünyada yazılım sektörünün geçen yıl (2014) 5 trilyon dolara yakın büyüklüğe ulaştığı bildiriliyor. Yazılım ihracatında Türkiye'nin 13. sırada olduğu kaydediliyor. Dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alan G-20 (Group of 20) içinde Türkiye, 17. sırada bulunuyor ve 2023'te en büyük 10. ekonomi ve yazılım ihracatını 10 milyar dolara çıkarmayı hedefliyor. Bunun için öncellikle ihracatın arttırılması büyük önem taşıyor. 2011 yılında 250, 2012'de 400, 2013'te 700 milyon dolar olarak gerçekleşen Türkiye'nin yazılım ihracatının 2015 sonunda 1 milyar doları yakalaması hedefleniyor. Ancak özellikle 7 Haziran 2015 Genel Seçimleri nedeniyle yazılım ihracatında bu hedefin yakalanamayacağı belirtiliyor. Hatta birçok yazılım firmasının beklediği ihracatı yapamadığı, zor durumda olduğu ve eleman çıkardığı bildiriliyor. Türkiye Bilişim Derneği (TBD) BİLİŞİM Dergisi olarak bu sayımızın "Gündem" sayfalarında "Yazılım ihracatı" konusunu ele almaya çalıştık. Ancak bu kapsamda TOBB Türkiye Bilgisayar Yazılım Meclisi Başkanı Melek Bar Elmas, Cybersoft Genel Müdürü Fikret Kaya ile Mobilera Holding B.V. Kurucu Ortağı ve CTO'su Zeynep Sarılar yoğunlukları nedeniyle sayfalarımıza katkı veremedi. Sorularımızı Yazılım Sanayicileri Derneği Başkanı (YASAD) Yönetim Kurulu Başkanı Doğan Ufuk Güneş, telefonda yanıtlarken Logo Yazılım Yurtdışı Satış ve İş Geliştirme Müdürü Farzad Derafshi ile POLDY İK Yönetim Sistemleri Genel Müdürü Kadri Demir de sorularımızı yanıtlayarak sayfalarımıza katıldı.

"Gündem" sayfalarımıza katkı veren YASAD Başkanı Güneş, yazılım ihracatında "50 milyar doları yakalayabilme şansımız" olduğuna işaret etti. Türkiye'deki yazılım pazarının 2014'te 6.8 milyar dolar olarak gerçekleştiğini bildiren Güneş, dünyadaki yaklaşık 5 trilyon dolarlık yazılım sektörünün yüzde 1'inin hedeflendiği belirtti. Güneş, 2023'te 1 milyon gence yazılım sektörü olarak istihdam olanağı sunacakları ve "yazılım strateji"nin bir-iki ay içinde açıklanacağını müjdeledi.
Logo Yazılım Yurtdışı Satış ve İş Geliştirme Müdürü Farzad Derafshi ile POLDY İK Yönetim Sistemleri Genel Müdürü Kadri Demir sorularımızı yanıtladı. Özellikle YASAD ve TOBB Türkiye Bilgisayar Yazılım Meclisi temsilcilerinden yanıt alamadığımız için yazılımcıların hedeflenen ihracatı yakalayıp yakalayamayacakları, zor durumda olup olmadıkları konusuna açıklık getiremedik.

"Yazılım ihracatı" konulu "Gündem" sayfalarımıza katkı veren Logo Yazılım Yurtdışı Satış ve İş Geliştirme Müdürü Derafshi, "Açıklanan teşvik, eylem planları ve kararların yanı sıra, özel ve kamu alımlarında Türkiye'de üretilen yazılımlara öncelik verilmeli" vurgusu yaptı.

Yerli yazılımın birçok anlamda zorlandığına değinen Derafshi, sermaye ve yatırımcı yokluğunun yanı sıra, pazarın yerli yazılıma karşı olan güvensizliği, mesafeli duruşu gibi sorunlar yaşandığını söyledi. Yazılımın henüz net bir şekilde ürün veya hizmet olarak tanımlanmamış olmasının ihracat süreçlerinde tıkanma ve zaman kaybına yol açtığına dikkat çeken Derafshi,teknolojik açıdan gelişmekte olan bir bölgede yer alan Türkiye'nin, çevre ülkelerle yapılan ticari anlaşmalarla sektöre kolaylık sağlayarak, daha fazla ülkeye yazılım ihracatı gerçekleştirdiğini bildirdi. Derafshi, teknolojik dönüşümünü tamamlamış ülkelere yazılım ihraç edilirken Türkiye'de, yazılımın hâlâ küçük bir pay alması ve istenen seviyeye gelinememesine karşın BİT alanında gelinen seviyenin, yazılım sektörünün gelişimine sağlam bir zemin oluşturduğunu vurguladı.

POLDY İK Sistemleri Genel Müdürü Demir ise, yerli yazılım üreticilerinin, Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı sermayeli yazılım şirketlerine karşı rekabetini sağlayacak destekler olması gerektiğinin altını çizdi.

Yazılımda pek çok başarı öyküsüne sahip olan ülkemizde yazılım sektöründe yaklaşık 100 kadar firmanın 70'e yakın ülke ve 12 serbest bölgeye ihracat yaptığı bildiriliyor. Türkiye yazılım sektörünün büyüklüğünün 800 milyon dolara

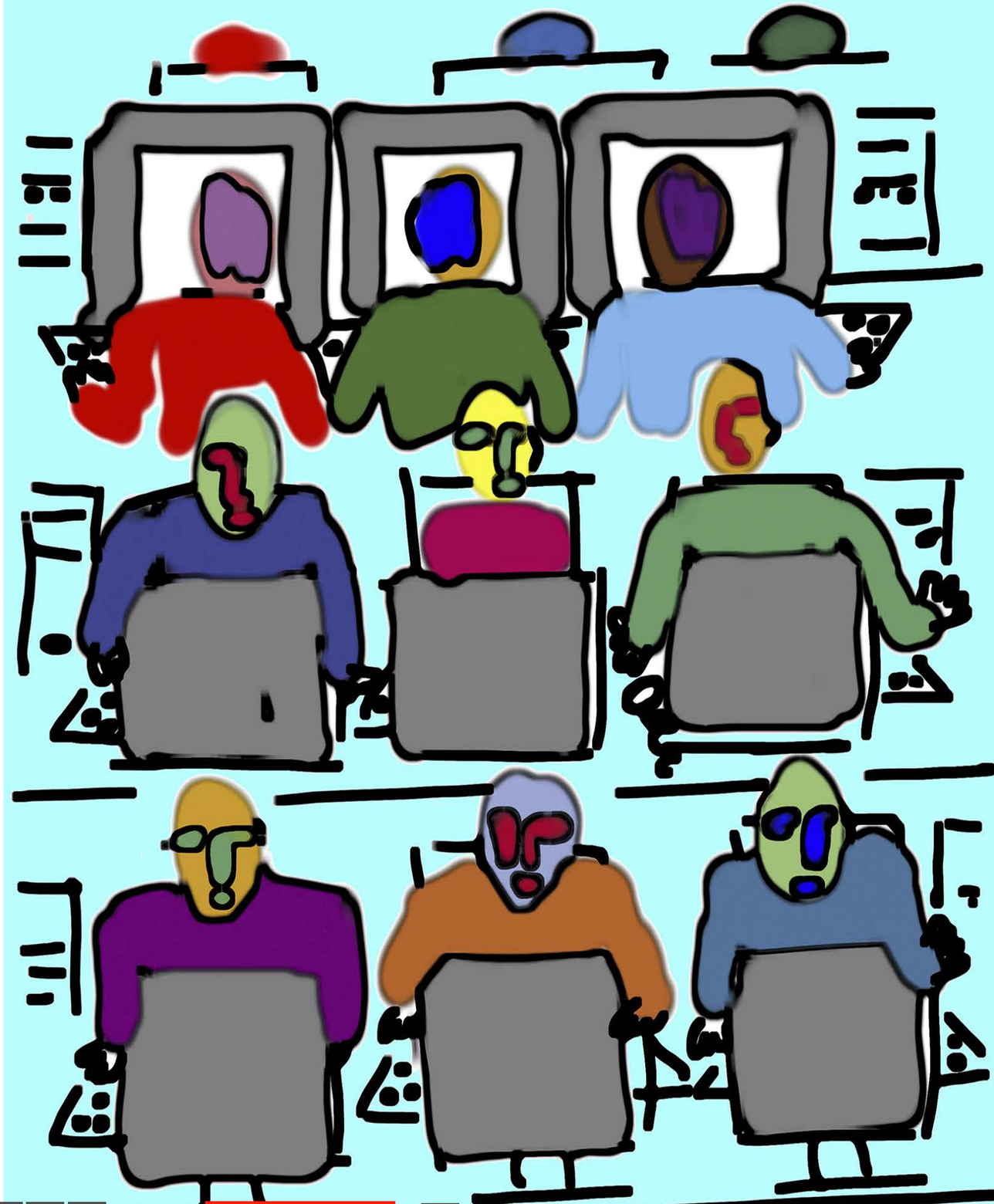

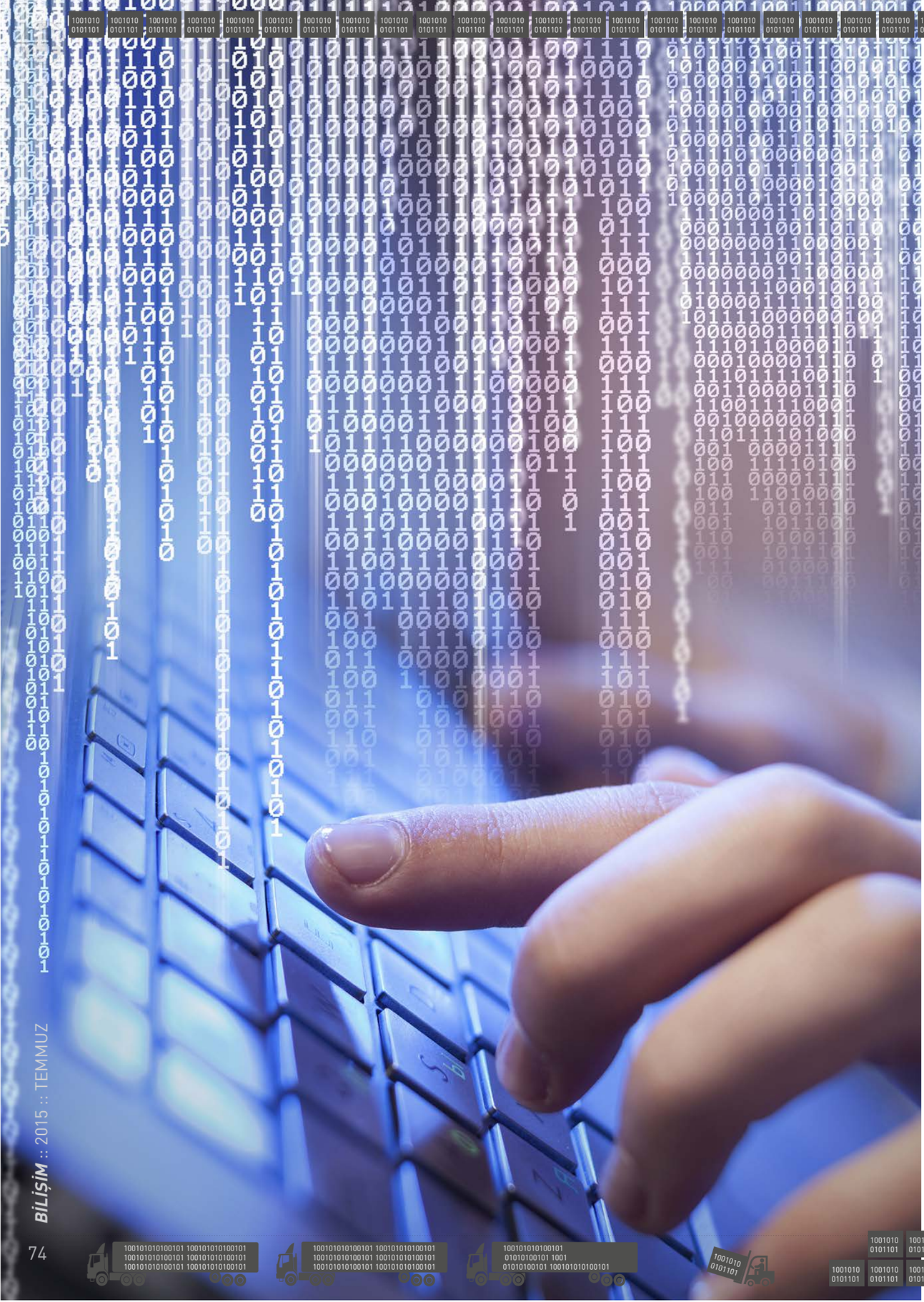

yaklaştığı ve bu alanda yaklaşık 70 bin kişiye istihdam sağlandığı tahmin ediliyor.
Firmaların daha çok kendi olanaklarıyla geliştirdikleri sektörel çözümler, sadece yurt içinde kullanılmıyor özellikle son yıllarda başka ülkelerden gelen talepleri de karşılıyor. Hızlı büyüyen bilişim sektörü, genç nüfusu ve dinamik yapısı, internet kullanım oranının yüksekliği, mobil uygulamalar ve sosyal medyanın yaygınlaşma hızı, Türkiye'de yazılım sektörünü büyüteceğine dikkat çekiliyor. Avrupa'nın Ortadoğu'ya açılan kapısı olarak görülüp yabancı yatırımcıların ilgisini çeken Türkiye, özellikle başta ABD ve Almanya olmak üzere Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, İngiltere, Birleşik Arap Emirlikleri, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Kuzey Afrika ve Ortadoğu olmak üzere pek çok ülkeye yazılım ihraç ediyor. Türk yazılım ürünlerinin mühendislik kalitesi olarak Estonya, Çekoslovakya, Bulgaristan, Polonya, Litvanya, Kore' ve İtalya'nın önünde olduğu belirtiliyor. Savunma, kamu, telekomünikasyon, üretim ve otomasyon, finans, lojistik, sağlık, turizm, inşaat, eğitim, medya, enerji, elektrik ve elektronik ile tekstil yazılımlarının ihracattaki paylarının yüksek olduğu görülüyor.

Bilgi toplumuna geçişi hızlandıran en önemli faktörlerden olan bilişim sektörü içinde henüz istenilen payı alamayan yazılımın "Türkiye'nin en kârlı işi" olabileceğinin altı çizilirken "Yazılım ihracatı", Türkiye'nin önemle üzerinde durması gereken bir konu olarak görülüyor. Ancak yurt dışından ithal edilen yabancı kaynaklı yazılımlar, "ekonomik ürün/mal" olarak kabul edilirken yurt içinde üretilen ulusal yazılımların çoğu kez "hizmet" olarak değerlendiriliyor. Bu durum tabi ki, ulusal yazılım endüstrisi açısından haksız rekabete neden oluyor. Yapılacak düzenlemelerle, ulusal yazılım ürünlerinin de ekonomik ürün/mal olarak kabul edilerek, yabancı firmaların, yerli endüstri karşısındaki rekabet avantajının önlenmesi, yerli sanayi aleyhine olan haksız rekabetin önüne geçilmesi öneriliyor.

Ülkemizde 2 bini aşkın yazılım firması bulunurken üretimi ve ihracatı kapsamında döviz kazandıracak ender sektörlerden olan yazılıma devlet desteğinin, şirketlerin üretim kapasitesi, istihdam olanakları, kalitesi ve en önemlisi ihracatı arttıracağı vurgulanıyor.

Bazı kamu kurumlarında ayrı bir sektör şeklinde tanınmasına karşın Türkiye'de yazılım, hâlâ tam anlamıyla bir sektör ve "sanayi" olarak kabul edilmiyor, hak ettiği itibarı ve desteği göremiyor, istenilen ve beklenilen seviyeye ulaşamıyor.
Bunun için öncelikle ulusal yazılımın desteklenmesine yönelik politikaların üretilmesi, stratejinin belirlenip uygulamaya konulması ve sadece yazılım politikaları üzerine çalışacak bir kurum ihdas edilmesi gerektiğine dikkat çekiliyor. Bu arada yazılım ihracatının büyük oranda internet üzerinden yapıldığı, bunun da yazılım ihracatının kayıtlarda görünmesini zorlaştırdığı, yazılım ihracatının gümrük tarife pozisyonu alarak kayıt altına girmesi ile asıl ihracat rakamlarının ortaya çıkabileceği ifade ediliyor.

Ülkemizde yazılım, "Dış Ticaret" mevzuatında hizmet kalemi olarak nitelendiriliyor. Normalde yazılım ihracatında mevzuat anlamında direk engelleme gibi bir durum söz konusu değil. Ancak CDrom ile yapılan yazılım ihracatında, cdrom içeriği ile cdrom bedeli kıyaslanmaya kalkıldığında herhangi bir denetleyici müessese olmadığından ihracatçı zorluklarla karşılaşabiliyor. Yazılımın bir lisans numarası ile yapılması durumunda ise iş daha da zorlaşıyor. Bu sorundan dolayı, ihracat kayıtlarında yazılım sektörü küçük rakamlarla ifade ediliyor ancak yazılım ihracatı, sürekli artış gösteriyor. Devletin ilgili makamlarının bir araya gelmesi ve yazılım ihracatçısının sıkıntılarına çözüm geliştirmesi bekleniyor.

Hem yatırım ve ihracat teşviklerinin hem de istihdam ve vergi politikalarının yazılım sektörüne göre şekillendirilmesinin Türkiye'nin ihracat yapısını da, olumlu yönde etkileyeceğine işaret ediliyor.